

De Stelling van Amsterdam: werelderfgoed in een dynamische omgeving

Joke Geldhof, gedeputeerde provincie Noord-Holland

Film SvA 20 jaar werelderfgoed

Stelling van Amsterdam

Uitzonderlijke universele waarden

STRATEGISCH LANDSCHAP

- Hoofdverdedigingslijn
• Inundatie • Verboden Kringen

WATERMANAGEMENT

- Sluizen • Dijken • Kanalen

MILITAIRE WERKEN

- Vestingen • Forten • Groepsschuilplaatsen

Provincie Noord-Holland 'siteholder' van het UNESCO-werelderfgoed Stelling van Amsterdam, maar geen eigenaar

Veel betrokken partijen/stakeholders:

Rijk

2 provincies

19 gemeenten

3 waterschappen

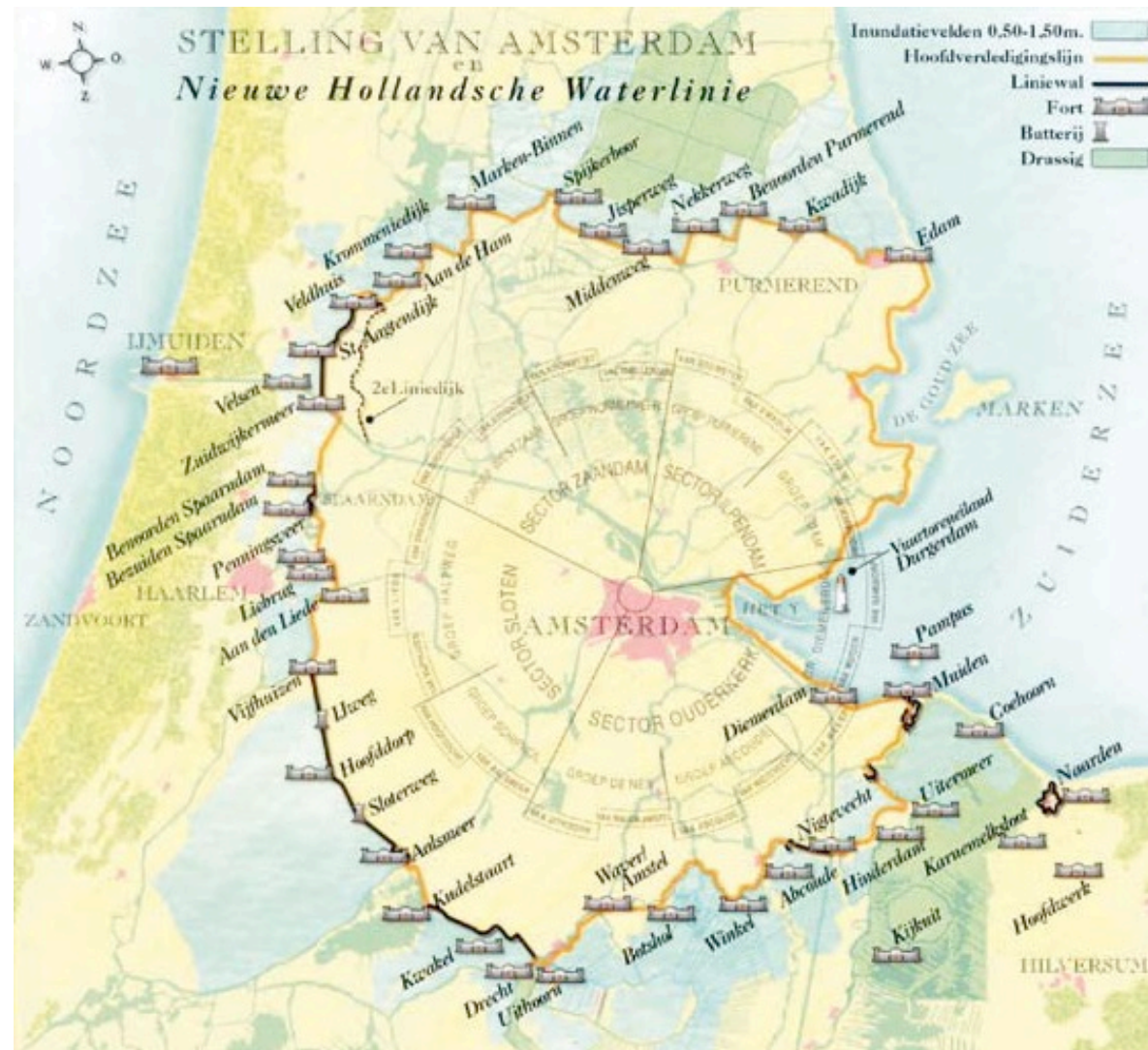
4 natuurbeherende organisaties

19 eigenaren

42 beheerders van forten

UNESCO WHC/ICOMOS

Veel vrijwilligers

Toekomst:
Uitbreiding van
Stelling met
Nieuwe
Hollandse
Waterlinie tot
één groot
wereld-erfgoed

Stakeholders SvA en NHW gezamenlijk

Rijk

5 provincies

UNESCO/WHC /ICOMOS

> 100 exploitanten/beheerders

40 gemeenten

5 waterschappen

6 natuurbeherende organisaties

Vele vrijwilligers

Stelling en
Waterlinie
samen: 1 groot
werelderfgoed
in economisch
drukste deel
van NL.
3 specifieke
gebieden met
grote
ruimtelijke
druk

Noodzaak aanleg A8-A9 wegverbinding

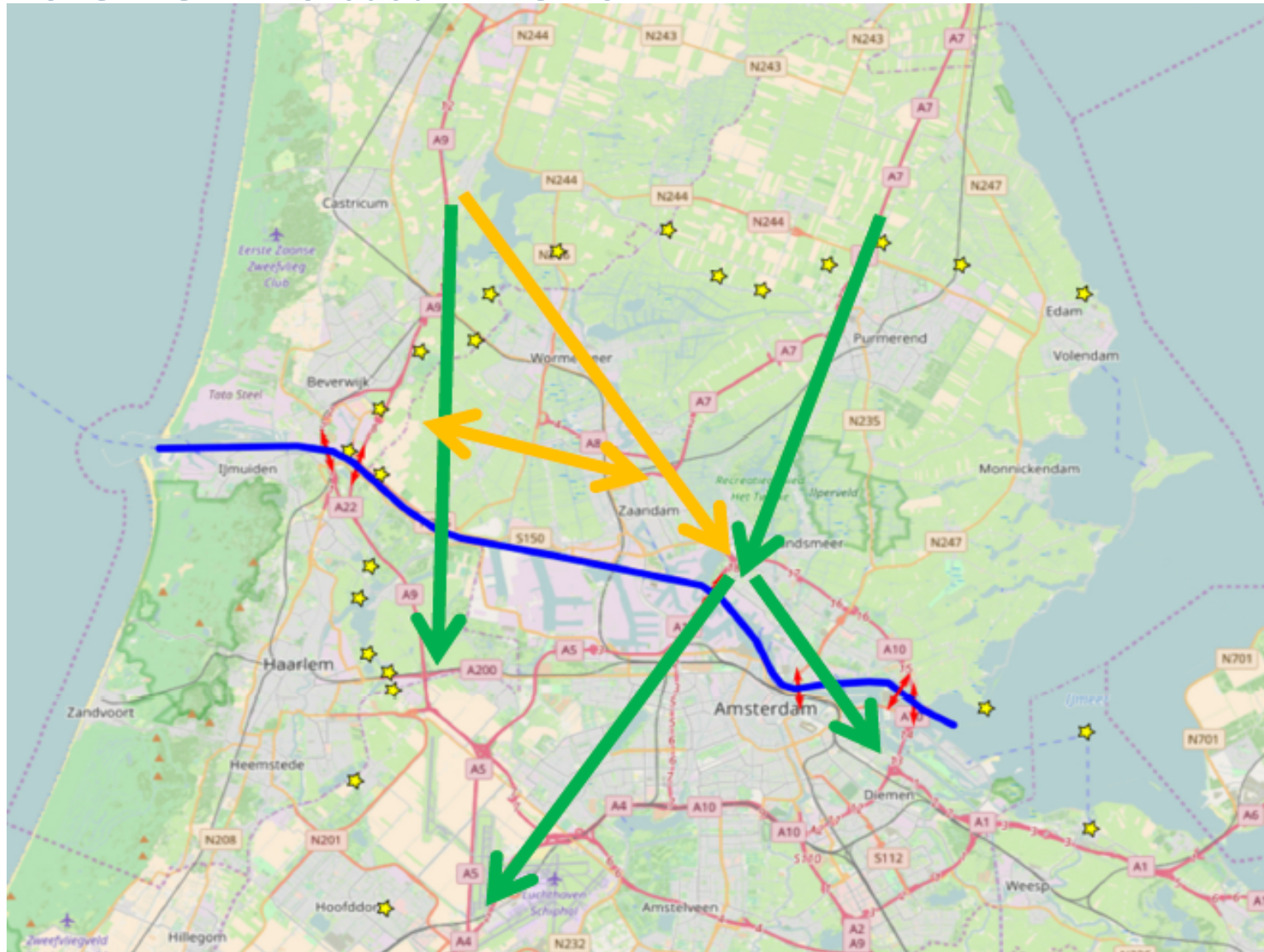
Huidige wegennet tussen A8-A9 en de knelpunten

Doel 1 aanleg A8-A9: leefbaarheid

Doel 2 aanleg A8-A9: bereikbaarheid

Stelling van Amsterdam en A8-A9 wegverbinding

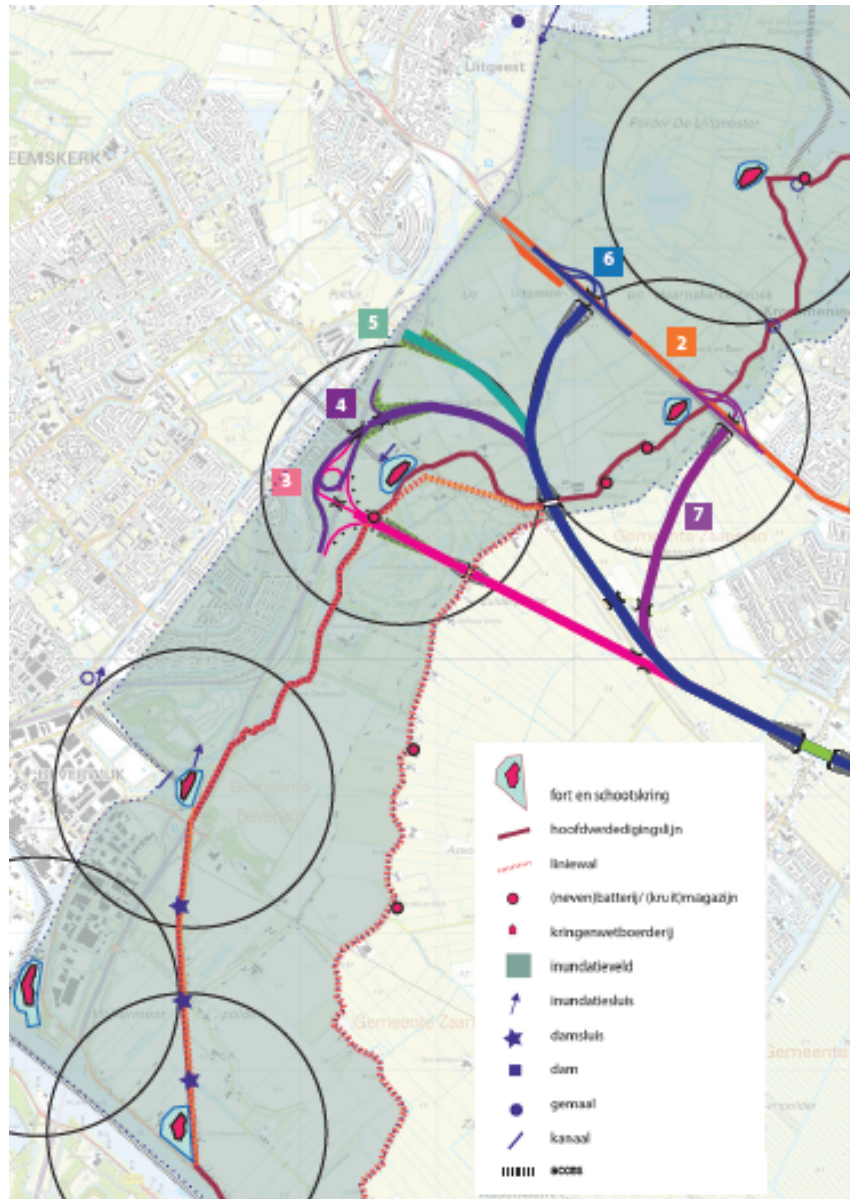
Als provincie Noord-Holland:

- Verantwoordelijk voor het werelderfgoed Stelling van Amsterdam (behoud Outstanding Universal Value);
- Verantwoordelijk voor de leefbaarheid en bereikbaarheid van de inwoners van Noord-Holland: noodzaak om een A8-A9 wegverbinding te realiseren;
- Dilemma provincie NH: hoe kunnen we de gewenste A8-A9 wegverbinding realiseren met behoud van de werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam?

2015: 7 alternatieven voor wegverbinding

Heritage Impact Assessment op 7 alternatieven, september 2015

Beoordeling samenhang

	positief effect				negatief effect				
	4 Zeer groot	3 Groot	2 Matig	1 Geding	0 Neutraal	1 Geding	2 Matig	3 Groot	4 Zeer groot
Uitgangssituaties									
De alternatieven vergeleken									
ALTERNATIEF 1					0 Neutraal				
ALTERNATIEF 2					0 Neutraal				
ALTERNATIEF 3							2 Matig		
ALTERNATIEF 4								3 Groot	
ALTERNATIEF 5							2 Matig		
ALTERNATIEF 6								3 Groot	
ALTERNATIEF 7						1 Geding	2 Matig		

ICOMOS 'technical review' op HIA, november 2015

- ICOMOS heeft begrip voor de continue economische en stedelijke groei in dit deel van de Stelling van Amsterdam en vraagt om te beargumenteren of het gebruik van de bestaande weg wel een duurzame verkeersoplossing is;
- Onderzoek nader een meer directe oplossing: het Heemskerk- en Golfbaanalternatief;
- Het behoud van de integriteit en authenticiteit van de aanwezige attributen moet centraal gesteld worden;
- Geef aandacht aan de bestaande visuele kenmerken;
- Onderzoek de mogelijkheid van een bufferzone;
- Kom met nader uitgewerkte visualisaties van de alternatieven waarmee doorgedaan wordt.

Begin 2017: resteren nog 3 alternatieven

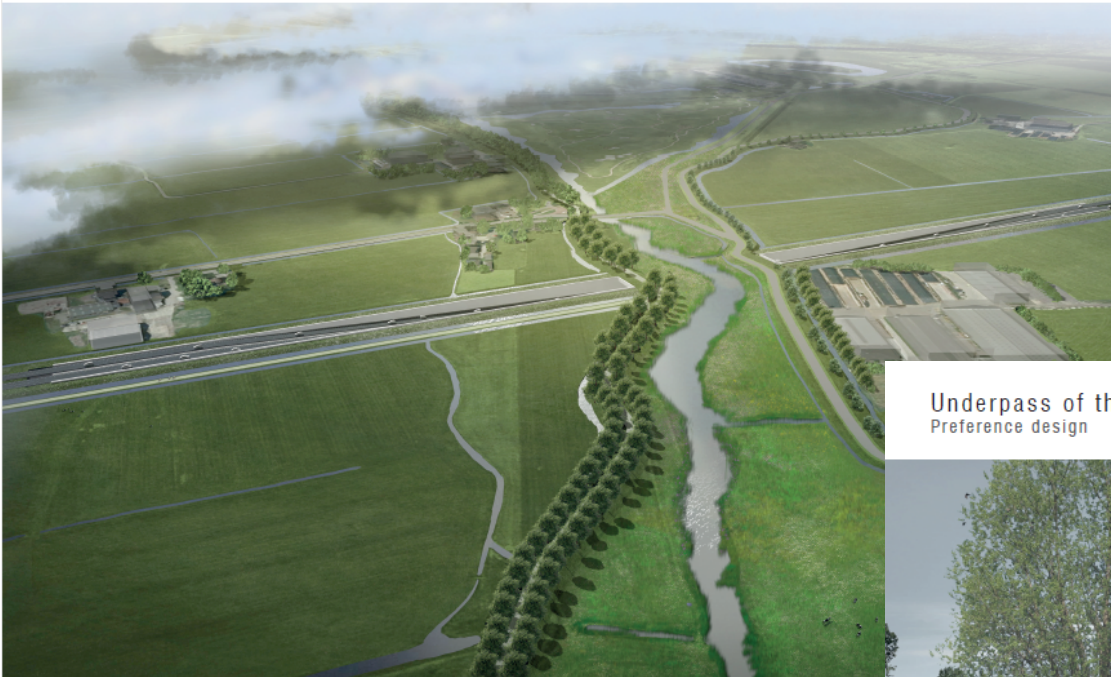

Heemskerk-alternatief, kruising van de Kilzone

(...)

Underpass of the Defense Line of Amsterdam & Kilzone
Preference design

Underpass of the Defense Line of Amsterdam & Kilzone
Preference design

Heemskerk-alternatief: visualisatie van de onderdoorgang bij de Stellingdijk

Underpass of the Defense Line of Amsterdam & Kilzone
Preference design

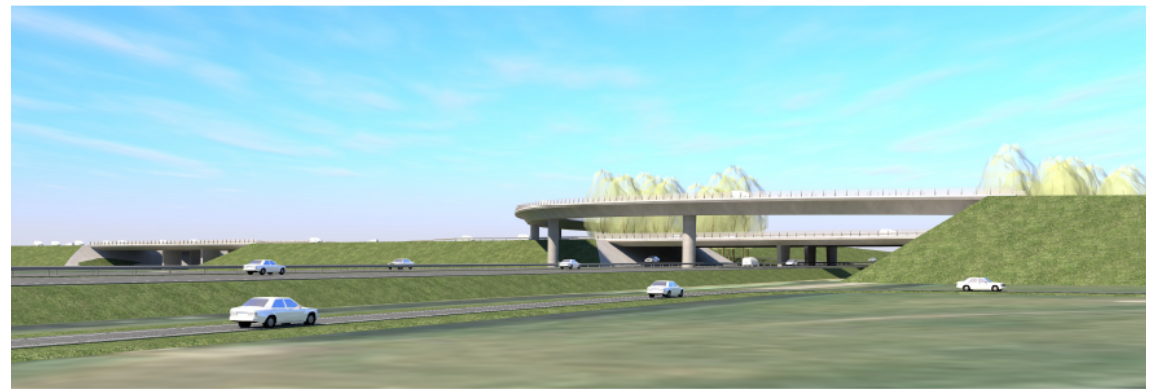

Heemskerk-alternatief, aansluiting bij de A9

Connection to the A9 Heemskerk junction
Updated design

Connection to the A9 Heemskerk junction
Updated design

Golfbaan-alternatief: kruising van de dijk bij de Stelling

Groenedijk overpass of the Highway Link near the golf course
Preference design

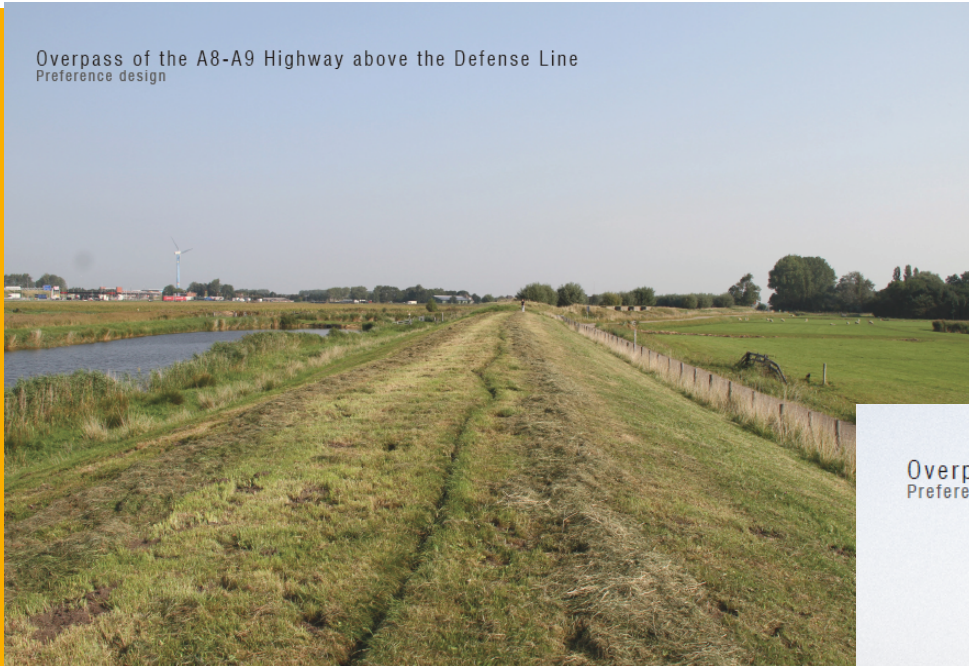
Golfbaan-alternatief: aansluiting bij de A9

Overpass of the A8-A9 Highway above the Defense Line & new junction with the A9
Preference design

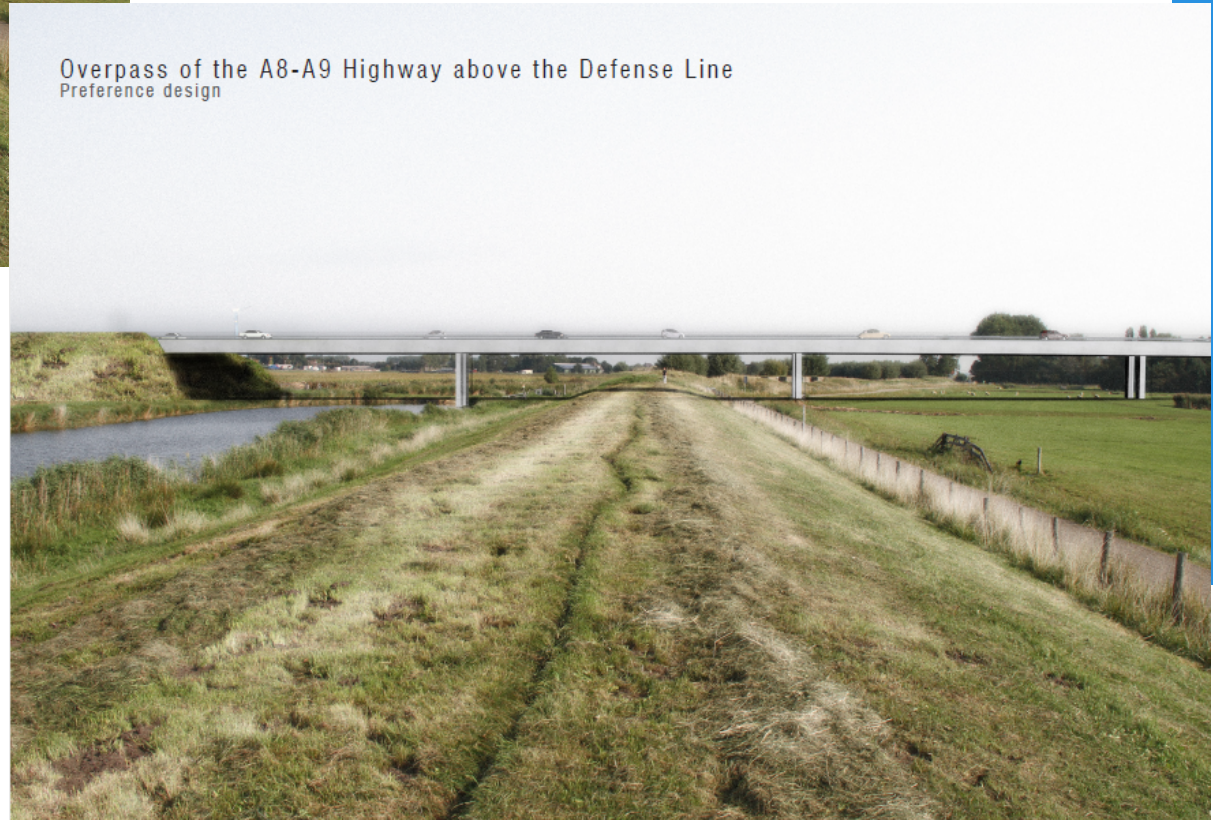

Golfbaanalternatief: visualisatie van de zichtbaarheid in het landschap

Overpass of the A8-A9 Highway above the Defense Line
Preference design

Overpass of the A8-A9 Highway above the Defense Line
Preference design

ICOMOS 'technical review' op de visualisaties en inpassingen van het Golfbaan- en Heemskerk-alternatief, april 2017

- ICOMOS heeft voorkeur voor het Nulplus-alternatief. Dit alternatief lijkt de minste impact te hebben op de Stelling;
- Het Golfbaan- en Heemskerkalternatief hebben infrastructurele aanpassingen nodig die substantiële negatieve impact op de Stelling lijken te hebben. Beide alternatieven zullen een grote fragmentatie van het landschap veroorzaken;
- Een landschapsanalyse is aanbevolen.

ICOMOS Advisory Mission 6 en 7 oktober 2017

ICOMOS Advisory Mission 6 en 7 oktober 2017

Economisch/ruimtelijke ontwikkelingen binnen
werelderfgoed:
op sommige locaties onvermijdelijk

DEFENCE LINE OF AMSTERDAM

World heritage property in a dynamic setting